

метою навчання української мови, уміння говорити на комунікативному й соціокультурному просторах розцінюється як найвищий ступінь володіння мовою. Прикладом таких пісень вважаємо «Ой бувай здорова, дівчинонька моя», «Уже третій вечір, як дівчину бачив», «А вже весна, а вже красна». Водночас іноземних здобувачів вищої освіти можуть зацікавити прості пісні, що несуть моральне навантаження. Наприклад, із сучасного репертуару широкою популярністю в іноземних здобувачів вищої освіти користуються пісні ансамблів «Океан Ельзи», «Скрябін», «Антитіла», «Без обмежень», «Гуцулка Ксеня», пісні Тіни Кароль, Ірини Білик, Марії Яремчук та інших.

Під час аналізу сучасних напрямів української музичної культури (поп, рок, хіп-хоп, техно та ін.) іноземним здобувачам вищої освіти цікаво послухати, наприклад, текст пісні «Думи мої» на слова Т. Шевченка у виконанні хору Г. Верьовки і хіп-хоп версію цієї ж пісні. Пісенний репертуар не має обмежуватися лише українською народною піснею, хоча особливу культурологічну цінність має саме така пісня. Не слід також вводити в програмний матеріал пісні з дуже швидким темпом. Повільні та спокійні пісні більшою мірою сприяють вирішенню тих освітніх і методологічних завдань, які стоять перед викладачами УМІ.

Використання пісень під час занять української мови як іноземної – це дуже продуктивний освітній процес, але водночас вимагає ретельного підходу до підготовки й організації. Іноземним здобувачам вищої освіти слід рекомендувати й самостійну роботу з аудіювання, яка полягає в цілеспрямованому прослуховуванні пісень у позааудиторний час. Відбір змісту пісенного матеріалу, методів і прийомів його актуалізації під час занять українською мовою залишається найважливішим освітнім завданням, вирішуючи яке, викладач перебирає відповідальність за продуктивне засвоєння іноземними здобувачами вищої освіти відповідних мовних знань, формування в них необхідних мовних умінь і комунікативних компетенцій.

Процес навчання буде ефективним лише за правильного підбору пісенного матеріалу і створення умов для його повноцінного сприйняття всіма іноземними здобувачами. Водночас необхідно пам'ятати й про індивідуальний підхід, що вимагає врахування численних факторів, які впливають на успішне засвоєння мовного матеріалу й прищеплення любові до української мови.

Висновок. Вивчення пісень на заняттях української мови як іноземної створює позитивний психоемоційний клімат, викликає яскраві почуття, формує атмосферу гри під час опанування граматики, відкриває акустику живої розмовної мови, додає динаміки мовній картині світу.

Список використаної літератури

1. Антонюк Н. Навчити сприймати красу: Естетична парадигма у навчанні англomовного спілкування // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2003. – №1. – С.178-181.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. вид. С. Ю. Николаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Науменко А. М. Лінгвопоетика як наука / А. М. Науменко // Нові підходи до вивчення й викладання філології у вищій школі. – К., 1994. – С. 89-105.
4. Карпенко О. Вивчення іноземної мови через пісню і музику // Англійська мова і література. – 2004. – №12. – С.2-4.
5. Круківська І.А. Використання пісень у процесі навчання аудіювання // Іноземні мови. – 1998. – № 1. – С. 22-23.
6. Лещенко Т., Шевченко О. Інноваційні підходи у викладанні української мови як іноземної // Мова. Свідомість. Концепт. Мелітополь: МДПУ ім. Б.Хмельницького. – 2016. – С.250-253.
7. Лещенко Т.О., Шевченко О.М., Юфименко В.Г. Інтеграція компонентів культури в процес навчання іноземних студентів української мови // Молодий вчений. – Херсон. – 2019. – С. 148-151.
8. Шевченко О. Вплив мистецтва на культурний розвиток особистості: погляди діячів української культури // 36. наук. статей. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. – 2009. – С. 124-127.
9. Шевченко О. М. Інноваційні методи та сучасні інформаційні технології у навчанні української мови іноземних студентів / О. М. Шевченко // Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 19 березня 2020 р. – Полтава, 2020. – С. 256–258.

ОСОБЛИВОСТІ ТА СПОСОБИ ОСВОЄННЯ «SOFT SKILLS» У ЗВО

Шерстюк Н.О.

Полтавський державний медичний університет

Розглянуто важливість формування та розвитку «soft skills» у студентів ЗВО нелінгвістичних напрямів підготовки на заняттях англійської мови, а також роль «soft skills» у професійному розвитку. Встановлено, що англійська мова це засіб спілкування у професійній діяльності майбутнього спеціаліста. Обґрунтовується необхідність активного формування «soft skills», відповідно до сучасних вимог освіти.

Ключові слова: soft skills, hard skills, лідерські навички, керування часом, професійне спілкування, презентація.

The article discusses the importance of formation and development of soft skills during English lessons in non-linguistic universities. The role of soft skills in professional development is investigated. English plays key role in professional communication of a future specialist. The system of effective formation of soft skills in accordance with modern requirements of education is represented.

Keywords: soft skills, hard skills, leadership skills, time-management, professional communication, presentation.

Глобалізація є однією із головних явищ, яка притаманна сучасному суспільству і охоплює всі сфери нашого життя. Вона пов'язала людей з усього світу та створила для них можливості жити, навчатися, працювати та спілкуватися один з одним. У зв'язку з цим виникла потреба в глобальній мові як засобі міжкультурної комунікації між людьми з різних країн і різного культурного походження. Враховуючи географічні та соціально-культурні чинники, англійська мова набула глобального статусу та стала мовою міжкультурного спілкування. Нині добре

володіння англійською мовою визнано невід'ємною частиною багатьох професій. Тому під час вивчення англійської мови в університеті необхідно розвивати як мовні навички, так і «soft skills», адже вони так само важливі для майбутньої кар'єри випускників. Викладання англійської мови в 21 столітті спрямоване на оволодіння навичок внутрішньо- та міжособистісного спілкування або, іншими словами, так звані «soft skills», які є життєво важливими для особистого розвитку, соціальної участі та успіху на робочому місці [2, с. 4].

Згідно з дослідженнями, проведеними в Гарвардському та Стенфордському університетах, лише 15% успіху в кар'єрі забезпечують «hard skills», тоді як інші 85% – «soft skills». «Soft skills» співвідносяться з деякими термінами, які дуже близькі за значенням: «Життєві навички», «Коефіцієнт емоційного інтелекту», «Соціальні навички» та «Навички міжособистісного спілкування» [1, с. 164]. На відміну від «hard skills», яким можна навчитися (наприклад, говорити іноземною мовою, полагодити кран, або написати комп'ютерний код), «soft skills» це природні, не технічні атрибути, що відображають ваш підхід до роботи. Вони ґрунтуються на особистісних якостях та взаємодії з іншими людьми.

Роботодавці в усьому світі шукають впевнених у собі людей, які здатні використовувати свої навички для ефективною участі в командних роботах, переконувати інших, представляти свої ідеї, розвивати та підтримувати важливі відносини. Поширеною скаргою роботодавців та освітян є відсутність «soft skills» у кандидатів. Поєднання «soft skills» та застосування англійської мови стає все більш важливими на світовому ринку та у вищій освіті по всьому світу [3, с. 226].

Часто фахівці різних сфер не вміють вести переговори, не вміють сперечатися, правильно ставити питання та вибудовувати ефективне спілкування, якщо перед ними постає питання спілкування англійською з міжнародними партнерами. Деякі професіонали мають труднощі з публічними виступами та невмінням правильно розпоряджатися своїм часом.

У багатьох навчальних програмах з англійської мови велика увага приділяється вдосконаленню найпоширеніших «soft skills», таких як спілкування та групова робота. Ми зосередимо увагу на розгляді таких не менш значущих навичок, як: лідерські навички, керування часом та презентація.

До лідерських навичок відносяться мотивація, гнучкість, тобто здатність змінюватись і адаптуватися до різних ситуацій. Цей підхід поєднує теорію з дією, допомагаючи студентам зрозуміти, що таке лідерство і дає можливість реалізувати ці навички. Метод прямого лідерства ґрунтується на опануванні студентами лідерської поведінки, тобто необхідно допомогти студентам визначити, хто такий лідер, перерахувати приклади лідерів із життя та втілити ці риси у власному житті. Викладачам слід вибирати завдання, які б мотивували та допомагали вдосконалити лідерські навички студентів. Наприклад, одним із ефективних способів – організувати круглий стіл та залучити їх до дискусії, в якій головна роль належить їм. Непрямий спосіб формування лідерських навичок – встановлення переліку обов'язків у групі лідерів на умовах щотижневої або щомісячної ротації [6, с. 150].

Керування часом не менш важлива навичка, якій слід приділяти увагу. За допомогою вміння встановлювати завдання та розподіляти робочий час, студент зможе швидше та ефективніше виконати необхідний обсяг роботи. Щоб допомогти студентам навчитися керувати часом, необхідно в процесі навчання встановлювати часові рамки для виконання завдань і навіть встановлювати таймер [4, с. 225]. Розвинене вміння грамотно керувати своїм часом, швидко знайти необхідну інформацію – це один із відмінних показників хорошого спеціаліста.

Презентації – чудовий спосіб навчити студентів практикувати всі галузі мовних систем (словниковий запас, граматику, фонетику) та навички (говоріння, читання та аудіювання). Вони також зміцнюють впевненість у собі, тому що презентація – це навичка, яка знадобиться для роботи більшості людей. Студенти, які є хорошими доповідачами, краще вміють спілкуватися, оскільки можуть структурувати і чітко висловлювати свої ідеї [5, с. 44]. Але важливо не тільки те, що студент розповідає, але і сам стиль викладу. Під час представлення презентації важливі такі фактори: студент повинен перебувати в спокійному стані, бути позитивним та впевненим у собі, демонструвати свою зацікавленість предметом презентації, взаємодіяти з аудиторією, звертати увагу на її реакцію та привертати увагу аудиторії прикладами з життєвої ситуації. Варто підтримувати зоровий контакт з аудиторією, оскільки ніщо не втомлює публіку швидше, ніж спікер, що уникає зорового контакту. Важливо використовувати жести та міміку під час передачі матеріалу. Необхідно говорити не монотонно, а навпаки, змінювати швидкість і тон мови для утримання уваги аудиторії. Не менш важливою є остання частина презентації – відповіді на запитання. Студентам необхідно сприймати питання не як напад, а як спільний пошук порушеної у презентації проблеми.

Отже, дослідження показало, що вивчення англійської мови передбачає діяльність, що розвиває не лише мову, а й «soft skills». Набуття професійних навичок відходить на другий план, оскільки з часом їх можна буде легко освоїти чи вдосконалити. Ці навички також можуть впливати на нашу здатність успішно та ефективно орієнтуватися в житті. «Soft skills» можна ефективно викладати в університетах, якщо їх інтегрувати в навчальні програми та навчальні плани. Крім того, спеціальні семінари, дебати, презентації також мають свою роль у розвитку цих навичок у студентів різних факультетів і програм. Хоча вони вбудовані в певний курс, у нашому випадку, англійська як іноземна мова, їх можна викладати за допомогою певних заходів, таких як робота над проектами та робота в команді.

Список використаної літератури

1. Коваль К.О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування / К.О. Коваль // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2015. – №2. – С. 162-167.
2. Ждан В. М., Дворник В. М., Старченко І.І., Беляєва О. М. Medicus nihil aliud est, quam animi consolatio: комунікативна компетентність лікаря як один з основних критеріїв його професіоналізму / В. М. Ждан, В. М. Дворник, І. І. Старченко, О. М. Беляєва // Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : зб. статей V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 19–20 листопада, 2020 р. – Полтава, 2020. – С. 3–13.
3. Chamorro-Premuzic T. Soft skills in higher education: importance and improvement ratings as a function of individual differences and academic performance / T. Chamorro-Premuzic, A. Arteche, A.J. Bremner, C. Greven // Educational Psychology. – 2010. – Vol. 30(2). – P. 221-241.
4. Cottrell S. The study skills handbook. 4th edn. / S. Cottrell. –Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2013. – 432 p.

- Mitchell G.W. Essential soft skills for success in the twenty-first century workforce as perceived by business educators / G.W. Mitchell, L.B. Skinner, B.J. White // Delta Pi Epsilon Journal. – 2010. – Vol. 52(1). – P. 43-53.
- Schulz B. The importance of soft skills: Education beyond academic knowledge / B. Schulz // Journal of Language & Communication. – 2008. – P. 146-154.

МЕДИЧНА ОСВІТА В ЕПОХУ ПЕРЕДОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Шешукова О.В., Мосієнко А.С., Поліщук Т.В., Труфанова В.П., Максименко А.І., Казакова К.С., Бауман С.С.

Полтавський державний медичний університет

Використання інноваційних технологій у медичній освіті дозволяє набагато легше здобувати знання й ділитися набутим досвідом. Медична освіта має розвиватися відповідно до передових технологій, тому що майбутні лікарі будуть зустрічатися з пацієнтами в зовсім іншому контексті охорони здоров'я.

Ключові слова: медична освіта, передові технології, електронна медична документація.

The use of innovative technologies in medical education makes it much easier to gain knowledge and share experiences. Medical education must be developed in accordance with advanced technologies, because future doctors will meet with patients in a completely different context of health care.

Key words: medical education, advanced technologies, electronic medical records.

У XXI столітті підвищення якості освітнього процесу відбувається шляхом використання новітніх технологій, адаптації в інформаційному просторі. Сучасний світ повністю переходить на інформаційні технології (ІТ), починаючи від електронних способів спілкування, закінчуючи передачею інформації.

Згідно з даними Всесвітнього економічного форуму в 2015 р. Україна займала 71 місце за використанням ІТ, у 2016 р. уже посіла 56 місце, тобто ми спостерігаємо за ростом нашої країни в умовах стрімкого розвитку ІТ.

Медична освіта має адаптуватися до сучасного світу електронних носіїв і відповідати рівню розвитку цифрового покоління здобувачів вищої освіти у світі новітніх технологій. Сучасне покоління здобувачів вищої освіти дуже відрізняється від попередніх поколінь. Це пов'язано з тим, що вони «виростили в інтернеті», а пізнання всього, що їх оточує, відбувається в них через використання ІТ.

Згідно з теорією американських учених Нейла Хоува й Вільяма Штрауса (1991 р.) про зміну поколінь кожні 20-25 років виділяють такі покоління: покоління бумерів – післявоєнне покоління «переможців» (1943-1963 рр.); покоління Х називають покоління, народжене за часів перебудови «невідомим» (1963-1982 рр.); покоління Y – «міленіали» (1982-2000 рр.), покоління Z – «зумери» (2000-2010 рр.); на зміну поколінню «Z» прийде нове – покоління «Альфа», до нього належать усі ті, хто народився після 2010 року. Покоління «Альфа» ще називають «дітьми смартфонів», поколінням дзен.

Для покоління бумерів характерна така риса як віра у світле майбутнє. Люди цього покоління консервативні й готові багато навчатися, працювати за ідею, для них дуже важливо відчувати себе потрібними в очах суспільства. Щодо покоління «Х», то люди цього покоління самостійні з дитинства, мають високий рівень мотивації до праці й навчання. Представники цього покоління прагматичні й покладаються тільки на себе. Стрімкий розвиток технологій змінив цінності покоління «Х» і сформував покоління «міленіалів» – людей освічених, з інфантильним характером, яким не потрібно володіти енциклопедичними знаннями, достатньо знати, де знайти. «Міленіали» волелюбні, з високою самооцінкою, не бажають сліпо підкорятися. Покоління «Z» має поверхневі знання багато про що, простіше кажучи, про все й ні про що, безпосередньо залежить від думки оточення, відкрите. У роботі вони не чекають кар'єрного росту, їм потрібно все й зараз [5].

Наразі в закладах вищої освіти в професорсько-викладацькій спільноті працюють три покоління людей: бейбумери, покоління «Х» і покоління «У». Ці покоління відповідають стабільності, цінують розвиток, схильні до співпраці, мають сімейні цінності й розділяють життя між онлайн і реальним світом.

Покоління здобувачів вищої освіти, у більшості народжених після 2000-х років, – це покоління «Z», перше повністю цифрове покоління. Середовище інформаційних технологій впливає на їхній характер і розвиток особистості. Психологи характеризують цифрове покоління людей як нетерплячих, зосереджених на віртуальному світі, залежних від інтернету, технічні характеристики гаджетів вони знають краще, ніж почуття людей, в усьому хочуть отримувати негайні результати, вони гіперактивні або, навпаки, занурені в себе, не бажають спілкуватися з навколишнім світом на відміну від життя у віртуальному світі [2].

Розвиток сучасних технологій, швидкий ритм життя, необхідність сприймати великий обсяг інформації за короткий час привели покоління Z до виникнення «кліпового мислення», тобто сприйняття інформації короткими яскравими уривками. Саме тому для ефективного виконання самостійної наукової роботи сучасним здобувачам вищої освіти рекомендовано використовувати комп'ютерну техніку для візуалізації роботи.

Викладачі мають реагувати на розбіжності в характерах здобувачів вищої освіти, упроваджувати новітні технології в процес навчання, щоб зацікавити й утримати їхню увагу.

У сучасному світі стало набагато легше здобувати знання й ділитися набутим досвідом за рахунок онлайн-зв'язку. Здобувачі вищої освіти можуть не тільки бути присутніми на онлайн-конференціях, а й спостерігати за проведенням онлайн-операцій, які відбуваються в інших містах, навіть на других континентах, консультуватися в онлайн-режимі з приводу встановлення діагнозу пацієнту, складання плану лікування, брати участь у міжнародних консиліумах. Для безперервного розвитку викладача це також чудова нагода розширити свій медичний і викладацький досвід, обмінюючись знаннями з викладачами з інших країн і культур. Адже об'єднання міжнародних і національних зусиль сприяє прогресивному розвитку медичної освіти у світі та спонукає викладачів і здобувачів